

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«МАРГАНЕЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Наказ в.о. директора
ВСП «Марганецький
фаховий коледж НТУ «ДП»
«___» _____ № ____

***Положення
про вибіркові освітні компоненти та
порядок їх обрання здобувачами освіти у
Відокремленому структурному підрозділі
«Марганецький фаховий коледж
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»***

Розглянуто та затверджено
Педагогічною радою
Протокол від «___» _____ 2025 № ____

Розглянуто та схвалено
на засіданні Студентської ради
Протокол від «___» _____ 2025 № ____

Марганець
2025

1. Загальні положення

1.1. Положення про вибіркові освітні компоненти та порядок їх обрання здобувачами освіти у Відокремленому структурному підрозділі «Марганецький фаховий коледж Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (далі - Положення) розроблено з метою реалізації процедури формування переліку, обрання та подальшого вивчення освітніх компонентів вільного вибору здобувачами освіти коледжу.

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про фахову передвищу освіту» (п. 17 ч. I ст. 54) та Положення про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Марганецький фаховий коледж Національного технічного університету «Дніпровська політехніка».

1.3. Положення ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу, що гарантує здобувачу освіти коледжу побудову індивідуальної освітньої траєкторії з урахуванням власного потенціалу, особистісного професійного росту та інтересів.

1.4. Вибіркові освітні компоненти – це освітні компоненти, які пропонуються для вивчення здобувачам фахової передвищої освіти коледжем для більш повного задоволення їх освітніх і кваліфікаційних компетентностей для потреб суспільства, ефективного використання можливостей закладу освіти тощо.

1.5. Положення регламентує забезпечення реалізації права здобувача освіти на вибір освітніх компонентів у межах передбачених відповідною освітньо-професійною програмою та навчальним планом в обсязі, що становить не менше 10 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС.

1.6. Для реалізації здобувачами освіти права вибору вибірових освітніх компонентів, ефективного планування та якісної організації освітнього процесу на кожний навчальний рік складається / переглядаються перелік вибірових освітніх компонентів.

Перелік вибірових освітніх компонентів формують завідувач відділення, голови циклових комісій, враховуючи вибірову складову навчального плану.

Голови відповідних циклових комісій забезпечують підготовку викладачами відповідного навчально-методичного забезпечення для вибірових освітніх компонентів, включених до переліку для кожної освітньо-професійної програми.

1.7. Процедура вільного вибору освітніх компонентів здобувачами освіти передбачає вибір окремих компонентів з каталогу вибірових освітніх компонентів на відповідний навчальний рік.

1.8. На кожен навчальний рік формується індивідуальний навчальний план здобувача освіти, що включає всі обов'язкові та вибіркові компоненти з врахуванням структурно-логічної послідовності вивчення дисциплін, що визначають зміст освітньо-професійної програми.

1.9. Здобувачі освіти обирають вибіркові освітні компоненти на наступний навчальний рік.

1.10. Освітні компоненти вільного вибору представлені переліком, що включає в себе як дисципліни (практичну підготовку) відповідної випускової циклової комісії, так і інші дисципліни (практичну підготовку), що є однаковими за обсягом кредитів та формою контролю.

Кількість та обсяг освітніх компонентів вільного вибору здобувача освіти для конкретного семестру вказана у навчальному плані.

1.11. Обсяг освітньої компоненти вільного вибору становить не менше 3 кредитів ЄКТС.

1.12. Формою підсумкового контролю вибірових освітніх компонентів є залік. З дисциплін, що пропонуються у вибіровому блоці, не рекомендується передбачати курсові роботи (проєкти).

1.13. Вивчення вибірових освітніх компонентів починається з першого навчального року. Вибір фіксується заявою під час оформлення Договору на надання освітньої послуги.

1.14. Вибір освітніх компонентів на наступних курсах навчання відбувається відповідно до пункту 2 даного Положення.

2. Порядок реалізації права вільного вибору здобувачами освіти вибірових освітніх компонентів

2.1. Циклові комісії, які забезпечують викладання вибірових освітніх компонентів, до 15 квітня кожного навчального року обговорюють та затверджують протокольно короткі анотації дисциплін (силабуси), що пропонуються для вільного вибору здобувачам освіти на наступний навчальний рік.

Пропозиції щодо внесення змін до переліку вибірових освітніх компонентів на кожен наступний навчальний рік розглядаються та увалюються на засіданнях циклових комісій із залученням робочих груп освітньо-професійних програм, стейкхолдерів та здобувачів фахової передвищої освіти.

2.2. Голови циклових комісій у квітні поточного навчального року подають на розгляд та затвердження до Педагогічної ради коледжу перелік навчальних освітніх компонентів вільного вибору здобувачів освіти за кожною освітньо-професійною програмою.

Після затвердження каталог вибірових освітніх компонентів надається завідувачу відділення.

2.3. Силабуси вибірових освітніх компонентів для ознайомлення здобувачами освіти розміщуються на вебсайті закладу освіти.

2.4. Циклова комісія разом з кураторами та завідувачем відділення до 15 травня поточного навчального року ознайомлюють здобувачів освіти із затвердженим переліком вибірових освітніх компонентів, силабусами, інформують про особливості формування груп для вивчення вибірових освітніх компонентів на наступний навчальний рік.

2.5. Після ознайомлення з презентаційними матеріалами викладачів та каталогом вибірових освітніх компонентів здобувачі освіти до 1 червня поточного навчального року подають завідувачу відділення заяви про обрані ними освітні компоненти (додаток 1) з проханням включити їх до індивідуального навчального плану.

Під час здійснення освітнього процесу в дистанційному форматі подання заяв відбувається засобами Google форми.

2.6. Заява зберігається в особовій справі здобувача освіти або на Google-диску (в разі подання електронної заяви).

2.7. Мінімальна чисельність здобувачів освіти у групі з вивчення вибірових освітніх компонентів повинна складати не менше 15 осіб.

2.8. На підставі поданих заяв до 15 червня поточного навчального року завідувач відділення формує заступнику директора з навчально-виховної роботи подання на розподіл академічних груп за обраними компонентами, а директор коледжу видає відповідний наказ про закріплення здобувачів освіти за вибіровими освітніми компонентами.

2.9. Копія наказу про закріплення здобувачів освіти за вибіровими освітніми компонентами надається заступнику директора з навчально-виробничої роботи для врахування в робочому навчальному плані та розрахунку навчального навантаження викладачів на наступний навчальний рік та в розкладі занять.

2.10. Розклад занять формується з урахуванням необхідності забезпечення права здобувачів освіти на вивчення освітніх компонентів вільного вибору в час, що не співпадає з розкладом занять за освітньо-професійної програмою.

2.11. Якщо здобувач освіти із поважної причини не зміг записатися вчасно, він, надавши відповідні документи, звертається до завідувача відділення із заявою для запису на вивчення обраних ним вибірових освітніх компонентів.

Завідувач відділення подає подання щодо внесення змін до наказу про закріплення здобувачів освіти за вибілковими освітніми компонентами та вносить зміни складу академічних груп з їх вивчення.

2.12. Здобувач освіти, який знехтував своїм правом вибору, буде записаний на вивчення тих освітніх компонентів, що вибрані більшістю здобувачів освіти.

2.13. У разі, якщо для вивчення окремої вибіркової освітньої компоненти не сформувалась група з мінімальною кількістю студентів для вивчення відповідної вибіркової освітньої компоненти, то завідувач відділення доводить це до відома студентів.

Після цього здобувач освіти протягом трьох робочих днів повинен обрати інші освітні компоненти, з яких сформувалася (чи сформується) кількісно достатня група студентів.

2.14. Здобувач освіти в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення запланованої вибіркової освітньої компоненти. Самочинна відмова тягне за собою академічну заборгованість.

Внесення у індивідуальний навчальний план вибілкових освітніх компонентів без погодження завідувача відділення не має юридичної сили. Вивчені таким чином вибілкові освітні компоненти не зараховуються.

2.15. З моменту вибору здобувачем фахової передвищої освіти дисципліни і внесення її в Індивідуальний навчальний план ця освітня компонента стає обов'язковою для вивчення. Підсумкова оцінка з освітньої компоненти вільного вибору враховується при формуванні рейтингу претендентів на академічну стипендію.

2.16. З об'єктивних причин здобувач освіти може внести зміни до заявленої ним вибіркової складової індивідуального навчального плану на наступний навчальний рік, подавши завідувачу відділення відповідну заяву. Заява може подаватись до початку навчального року за умови, що здобувач освіти не розпочав опанування вибіркової освітньої компоненти.

Якщо вивчення вибіркової освітньої компоненти розраховано на декілька семестрів, то змінювати індивідуальний навчальний план в частині, що стосується вибіркової дисципліни, вивчення якої розпочато, неможливо.

3. Навчально-методичне забезпечення вибілкових освітніх компонентів

3.1. Викладання вибілкових освітніх компонентів здійснюють викладачі циклової комісії коледжу за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням

спроможності циклової комісії задовольнити потреби здобувачів освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраною освітньо-професійною програмою.

3.2. Зміст конкретної вибіркової освітньої компоненти визначає її навчальною програмою. Освітні компоненти спрямовані на поглиблення й вдосконалення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, визначених стандартом фахової передвищої освіти та освітньо-професійною програмою.

3.3. Для забезпечення принципу конкуренції при виборі здобувачами освіти вибірових освітніх компонентів викладачам циклових комісій у вільний від проведення навчальних занять час рекомендується проводити презентаційні заходи.

3.4. За зміст та реалізацію вибіркової освітньої компоненти в освітньому процесі несе відповідальність голова циклової комісії, за якою закріплено викладання відповідної освітньої компоненти.

3.5. Циклові комісії, які забезпечують викладання вибірових дисциплін, подають до 01 вересня кожного навчального року до методичного кабінету силабуси (робочі та навчальні програми) кожної вибіркової освітньої компоненти, оформлені відповідно до Положення про навчально-методичний комплекс.

3.6. При розгляді змін до переліку вибірових освітніх компонентів обов'язково аналізується забезпечення циклової комісії щодо можливості організації освітнього процесу високої якості. Основними критеріями є: кадрове забезпечення (науковий ступінь, вища кваліфікаційна категорія, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг); навчально-методичне забезпечення; матеріально-технічне забезпечення.

4. Роль кураторів та викладачів в процедурі вибору освітніх компонентів

4.1. Куратори академічних груп здійснюють:

4.1.1. Консультування:

- допомагають здобувачам освіти розібратися у змісті вибірових освітніх компонентів;
- орієнтують щодо відповідності курсів їхній спеціальності (освітньо-професійній програмі);
- роз'яснюють особливості навчального плану та можливі варіанти вибору.

4.1.2. Аналіз індивідуальних потреб студента:

- допомагають визначити сильні сторони та сфери розвитку;
- спонукають здобувачів освіти замислитися над кар'єрними перспективами;

- надають рекомендації щодо збалансованого вибору освітніх компонентів.

4.1.3. Психологічну підтримку:

- допомагають здобувачам освіти знизити стрес, пов'язаний із вибором;
- мотивують до відповідального ставлення до навчання.

4.2. Викладачі вибіркового освітніх компонентів здійснюють:

4.2.1. Презентацію освітніх компонентів:

- описують зміст курсу, його актуальність та перспективи.
- пояснюють, які компетентності можна здобути після його проходження.

- демонструють приклади практичного застосування знань.

4.2.2. Рекомендації щодо здійснення вибору вибіркового освітніх компонентів:

- підказують, які освітні компоненти можуть доповнити професійні знання;
- рекомендують курси відповідно до здібностей здобувача освіти;
- враховують тенденції ринку праці та потреби галузі.

4.2.3. Зворотній зв'язок:

- відповідають на запитання здобувачів освіти щодо курсу / вибіркового освітніх компонентів;
- можуть організовувати ознайомчі лекції або відкриті зустрічі;
- визначають необхідні попередні знання для успішного навчання.

5. Процедура перезарахування кредитів

5.1. У разі поновлення, переведення здобувача освіти перезарахування кредитів вибіркового освітніх компонентів здійснюється заступником директора з навчально-виховної роботи.

5.2. Перезарахування кредитів здійснюється за рахунок фактично вивчених освітніх компонентів певного циклу за умови однакової кількості кредитів.

5.3. Адміністрація коледжу може дозволити здобувачам освіти, які є учасниками програм академічної мобільності, зараховувати вибірові освітні компоненти, які прослухані в іншому закладі освіти, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності у коледжі.

6. Прикінцеві положення

6.1. Це Положення розглядається і схвалюється Педагогічною радою коледжу та вводиться в дію наказом директора.

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і ухвалюються Педагогічною радою коледжу та вводяться в дію наказом директора.

6.3. Це Положення набуває чинності з дня введення його в дію наказом директора Коледжу.

6.4. Коледж забезпечує публічний доступ до тексту Положення через власний офіційний сайт.

Заступник директора з НВР

Наталя МАЖОРОВА

Методист коледжу

Наталія МАЗУРОВА

Погоджено:

Завідувач відділення

Тетяна ГАЦЬКО

Голова циклової комісії

гірничих, електромеханічних

та автотранспортних дисциплін

Богдан НАУМОВ

Голова циклової комісії

загальноосвітніх дисциплін

Тетяна КОЗЕЛЬСЬКА

Юрисконсульт

Тетяна ПСАЛТИРЬОВА

Голова Студентської ради

Андрій ЖУР

Додаток 1

до Положення про вибіркові освітні
компоненти та порядок їх обрання здобувачами
освіти у Відокремленому структурному
підрозділі «Марганецький фаховий коледж
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка», введеного в дію
наказом в.о. директора _____ № _____

В.о. директора

Відокремленого структурного підрозділу

«Марганецький фаховий коледж

Національного технічного університету

«Дніпровська політехніка»

Дмитру ГАЦЬКУ

студента(ки) _____ курсу, групи _____

(прізвище, ініціали)

ЗАЯВА

Прошу включити в мій індивідуальний навчальний план на 20__/20__
навчальний рік наступні вибіркові освітні компоненти:

Назва вибіркового освітнього компоненту	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	

(дата)

(підпис)